

Csaba Szépfalusi

FERRATY
ALP AUSTRIACKICH

Ubezpieczone drogi wspinaczkowe
i ścieżki turystyczne

Tom II

Sklep Podróżnika 2011

SPIS TREŚCI

Fascynacja ferratami.....	10
Alpy Austriackie — ferratowy raj.....	10
Sprzęt na ferraty i jego zastosowanie.....	11
Podstawowe wyposażenie plecaka.....	16
Technika i taktyka na ferratach.....	18
Alpejskie niebezpieczeństwa.....	23
Objaśnienia do ramek informacyjnych	25
Skala trudności.....	27

Alpy Berchtesgadeńskie

D259/T68 Ferrata Berchtesgadener Hochthronsteig	D	29
D260/T68 Ferrata Mittagsloch	B–C	29
D261/T69 Ferrata Königsjodler	D	33
D262/T70 Ferrata Grandspitz-Klettersteig	C–D	37
D263/T71 Ferrata pd. ścianą Persailhornu	B–C	39
D264/T71 Ferrata Wildental-Klettersteig	B–C	39
D265 Teufelslöcher	A–B	42
D266 Mooshammersteig	B–C/I	42
D267 Herzogsteig	A	43
D268 Birgkarsteig	A	43
D269 Hochkranz	B	43
D270 Schustersteig	A–B	43
D271 Mannlsteig	B–C	43
D272 Großer Barmstein	A–B	44
D273 Kleiner Barmstein	A	44
D274 Dopplersteig	A–B	45
D275 Mittagsschartensteig	A	45
D276 Przeł. Mayrbergscharte	B–C	45
D277 Wagendröschhorn, pd. grań	B–C	45
D278 Ferrata Grünstein-Klettersteig	C(D–E)	46

Loferer / Leoganger Steinberge

D279/T72 Ferrata Nacketer Hund	D	47
D280/T73 Ferrata Leoganger Klettersteig „Süd“	E	51
D281/T73 Ferrata Leoganger Klettersteig „Nord“	C–D	51
D282 Griesbacher Steig	B	54
D283 Nurracher Höhenweg	B	54
D284 Rothörn-Klettersteig	A–B	54
D285 Przeł. Kuchelnieder	A–B	55

Alpy Chiemgawskie

D286/T74	Ferrata Piding Klettersteig	D	55
D287/T75	Ferrata 's Schuastagangl	C–D	59

Kaisergebirge

D288/T76	Ferrata Gamsängersteig	B–C	62
D289/T77	Ferrata Kaiserschützensteig	C/I	65
D290/T78	Ferrata Widauersteig	A–B/I	68
D291/T79	Ferrata Winkelkarsteig	A–B/I	71
D292	Maiklsteig	A–B	74
D293	Ackerlspitze od pd.	B–C	74
D294	Jubiläumssteig	A	74
D295	Eggersteig	A	74
D296	Kopftörlsteig	A	75
D297	Ferraty szkoleniowe Stripsenkopf	C (C–D i E)	75
D298	Ferrata Kufsteiner Klettersteig	D	75

Alpy Kitzbühelskie

D299/T80	Ferrata Tristkogel Klettersteig	D	76
D300	Ferrata wsch. granią Henne	B(C–D)	78
D301	Prof.-Sinwel-Klettersteig	A–B	78
D302	Gamssteig	A–B	79

Rofan

D303	Sagzahn	A	79
D304	Guffert od pn.	A	79
D305	Ferrata szkoleniowa Rofan	C	80
D306	Haidachstellwand-Klettersteig	C	80
D307	Ferrata Rosskopf-Klettersteig	C–D	80

Karwendel

D308/T81	Brudertunnel	C	81
D309/T81	Hochnissl	B–C	81
D310/T81	Lamsenspitze	A–B/I	81
D311/T82	Ferrata zach. granią Großer Bettelwurfu	C–D/II–	84
D312/T82	Ferrata Eisengattergrat	B	84
D313/T83	Ferrata Innsbrucker Klettersteig	C–D	87
D314/T84	Ferrata Kaiser-Max- Klettersteig	E	90
D315/T85	Ferrata Karwendelsteig	C	93
D316/T85	Ferrata Mittenwalder Klettersteig	A–B	93
D317	Felix-Kuen-Steig	B	97
D318	Pfeiser Spitze, trawers	B/I	97
D319	Speckarspitze, pn.-zach. grań	A–B	98

D320	Wilde-Bande-Steig	A–B	98
D321	Goetheweg	A	98
D322	Julius-Pock-Steig	A–B	98
D323	Brendelsteig	A–B	99
D324	Birkkarspitze	A	99
D325	Przeł. Schlauchkarsattel	A	99
D326	Kleiner Solstein	B/I	99
D327	Höttinger Schützensteig	A–B/I	99
D328	Stiffensteig	A–B	100
D329	Zirler Schützensteig	A–B	100
D330	Ferrata szkoleniowa Solsteinhaus	D	100
D331	Ferrata Zirler Klettersteig	C–D/I	101
D332	Freiungen-Höhenweg	B/I	101
D333	Heinrich-Noe-Steig	A–B	101

Alpy Tuxertalskie

D334/T86	Ferrata Glungezer-Klettersteig	C/I+	102

Alpy Zillertalskie

D335/T87	Ferrata Klettersteig Gerlossteinwand	D	105
D336/T88	Ferrata Spannagel-Klettersteig	C–D	107
D337	Aschaffenburg Höhenweg	B	109
D338	Przeł. Gamsscharte	B–C	109
D339	Schönbichler Horn, trawers	A	110
D340	Ferrata Knorren-Klettersteig	C	110
D341	Klettersteig zur schönen Aussicht	D(E)	110
D342	Huterlaner-Klettersteig	C	111
D343	Ferrata Zimmereben-Klettersteig	D	111
D344	Naturpark-Klettersteig	E	111

Alpy Sztubajskie

D345/T89	Ferrata pn. ścianą Elferturmu	C–D	112
D346/T89	Trawers Elferkofla	C/II–	112
D347/T90	Ferrata Ilmspitz-Klettersteig	C	115
D348/T91	Ferrata Schlicker Klettersteig	D	118
D349/T91	Ferrata pn. granią Große Ochsenwand	C	118
D350/T92	Ferrata szkoleniowa Kreuzjoch	D–E	121
D351/T93	Ferrata Höllenrachen	C–D	123
D352/T93	Ferrata Edelweiß-Klettersteig	C–D	123
D353/T93	Ferrata szkoleniowa Sommerwand	C	123
D354/T94	Ferrata Fernau-Klettersteig	D	127
D355	Ferrata Fernau Express	E	129
D356/T95	Ferrata Nürnberger Hütte	C–D	129
D357/T96	Ferrata Kühtaier Panorama-Klettersteig	D–E	132

D358/T97	Ferrata Reinhard-Schiestl-Klettersteig	D	134
D359	Trawers Weißstein-Roskogel	C/I	136
D360	Lustige-Bergler-Steig	B/I	136
D361	Gsallersteig	B	136
D362	Steingrubenkogel od zach.	C/II	136
D363	Kirchdachspitze	A	137
D364	Habicht	A–B	137
D365	Franz-Senn-Weg	A–B	137
D366	Innere Sommerwand	B	137
D367	Rinnenspitze, wsch. grań	A–B	138
D368	Przeł. Turmscharte	A–B	138
D369	Ferrata szkoleniowa Wilde Wasser	B–C	138
D370	Zuckerhütl, wsch. grań	A/I	138
D371	Wilder Pfaff, wsch. grań	B/I	138
D372	Przeł. Pfaffennieder	B	139
D373	Müllerhütte	B	139
D374	Wilder Freiger	A–B	139
D375	Wąwóz Auer Klamm	B	139
D376	Ferrata Stuibenfall-Klettersteig	C	139
D377	Schöntalspitze	B	140
D378	Przeł. Geißlehnscharte	B	140
D379	Theodor-Streich-Weg	A	140
D380	Wilhelm-Oltrogge-Weg	A	140
D381	Schr. Hochstübaitalhütte	A	140

Alpy Ötztalskie

D382/T98	Ferrata Jubiläums-Klettersteig	C(D–E)	141
D383/T99	Ferrata Burgstall-Klettersteig	C(D–E)	143
D384/T100	Ferrata Anton-Renk-Klettersteig	D	146
D385/T101	Ferrata Tiroler Weg	D(E)	149
D386/T102	Ferrata Goldweg	D–E	151
D387	Ferrata szkoleniowa Sölden	D	153
D388	Pitztaler Gletschersteig	A–B	154
D389	Park wspinaczkowy Pitzzi's Kletterpark	B	154
D390	Ferrata Murmeltiersteig	C	155
D391	Ferrata Steinbocksteig	D–E	155
D392	Ferrata Gamssteig	D	155
D393	Erlebnissteig	B–C	155
D394	Dr.-Angererer-Höhenweg	A	155
D395	Klettersteig Panoramablick		155
D396	Schr. Similaunhütte – Schöne Aussicht	C	156

Samnaungruppe

D397/T103	Ferrata zach. filarem Greitspitze	C–D(B–C)	156
D398/T104	Ferrata pd. płytą Flimspitze	C/I	159

Silvretta

D399/T105	Ferrata Silvapark-Klettersteig	D	160
D400/T106	Ferrata Dr.-Ernst-Scheib-Steig	B–C	163
D401	Ferraty szkoleniowe Wiesbadener Hütte	C–D	164
D402	Pfannknecht, pd. grań	C	165

Rätikon

D403/T107	Ferraty szkoleniowe Alpin Live	E	166
D404/T108	Ferrata Klettersteig Saula	D–E	168
D405/T109	Ferrata Sulzfluh-Klettersteig	D	173
D406/T110	Ferrata Klettersteig Gauablickhöhle	C	177
D407/T111	Ferrata Blodigrinne	C/I (D)	179
D408	Zimbajochsteig	A–B	181
D409	Saulakopf, droga normalna	A	181
D410	Böser-Tritt-Steig	A	181
D411	Saulajochsteig	A	181
D412	Strauß-Steig	A	181
D413	Liechtensteiner Höhenweg	A	181
D414	Hohe-Köpfe-Steig	A	182
D415	Drei-Schwestern-Steig	A	182
D416	Fürstensteig	A	182
D417	Ferrata Klettersteig Wasserfall	C–D	183
D418	Ferrata Schmugglersteig	C(D)	183
D419	Ferrata Röbi-Klettersteig	B–C	183

Mieminger Gebirge

D420/T112	Ferrata Seeben-Klettersteig	D–E	184
D421/T113	Ferrata Tajakante	D–E	187
D422/T114	Ferrata Wankspitze-Klettersteig	C	190
D423/T115	Ferrata Crazy Eddy	D–E	192
D424	Adler-Klettersteig	D	194
D425	Hohe Munde, zach. grań	B/I	194
D426	Coburger Steig	D	195

Wetterstein

D427	Zugspitze od zach. (Stopselziehersteig)	A–B	195
D428	Hermann-von-Barth-Steig	A–B	196

Alpy Lechtalskie

D429/T116	Ferrata Imster Klettersteig	D–E	196
D439/T117	Ferrata Steinsee-Klettersteig	B–C	200
D431/T118	Ferrata Arlberger Klettersteig	D	202
D432	Szlak Augsburgers Höhenweg	B	205
D433	Werner-Riezler-Steig	A–B	206
D434	Reuttener Höhenweg	B	206
D435	Przeł. Scharnitztattel	A–B	207
D436	Imster Wasserfall-Klettersteig	B–C	207
D437	Vordere Platteinspitze	A–B	207
D438	Przeł. Muttekopfscharte	A–B	208
D439	Reichspitze	B/II–	208
D440	Przeł. Gufelseejöchl	A	208
D441	Przeł. Bitterscharte	A–B	208
D442	Przeł. Leiterjöchl	B	208
D443	Oberlahmsspitze	B/II–	209
D444	Przeł. Grießlscharte	A–B	209
D445	Theodor-Haas-Weg	B	209
D446	Przeł. Kridlonscharte	A–B	209
D447	Przeł. Malatschjoch	A–B	209
D448	Stanskogel	A–B	209

Verwall

D449/T119	Ferrata 1. Arlberger Winterklettersteig	C–D	210

Alpy Algawskie

D450/T120	Ferrata Mindelheimer Klettersteig	B–C	214
D451	Ferrata pn. ścianą Lachenspitze	C–D	217
D452	Bäumenheimer Weg	A–B/I	217
D453	Przeł. Griesschartl	A	217
D454	Szlak schr. Hermann-von-Barth-Hütte – Kemptner Hütte	A	218
D455	Szlak Heilbronner Höhenweg	B	218
D456	Biberkopf	B	218
D457	Jubiläumsweg	A–B	218
D458	Ferrata Zweiländer-Sportklettersteig	C–D	218

Tannheimer Berge

D459	Ferrata Friedberger Klettersteig	C/I	219
D460	Rote Flüh, trawers	A–B	219

Lechquellengebirge

D461/T121 Ferrata Karhorn-Klettersteig	B	220
D462/T122 Ferrata Francesco-Tarmann-Steig	D–E	222
D463 Alpenvereinssteig	B–C/II	223

Las Bregencki

D464/T123 Ferrata Via Kessi	D–E	224
D465/T123 Ferrata Via Kapf	D–E	224
D466/T124 Ferrata Via Örfli	D	227
D467 Grañ Binnelgrat	A	228
D468 Grañ Valüragrät	A	228

Na drodze Theodor-Haas-Weg, w tle Hoher Riffler.

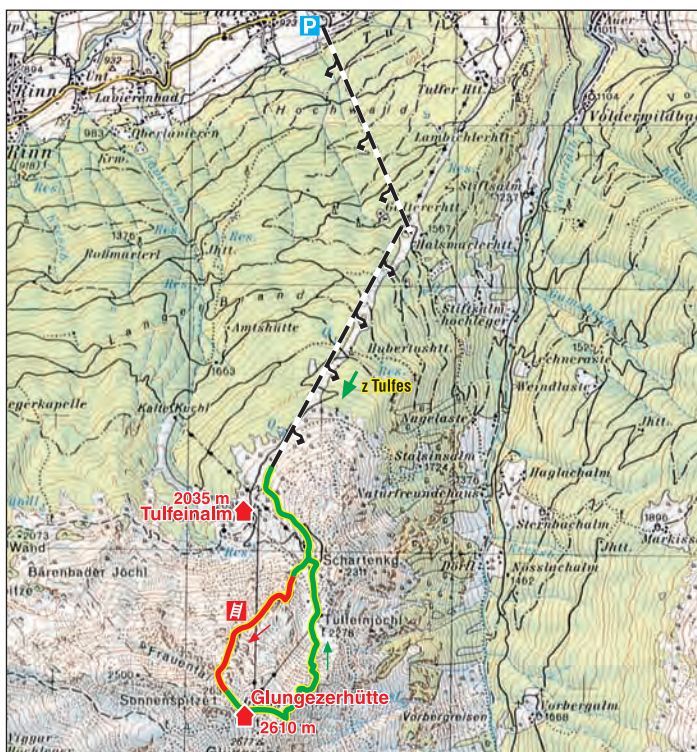
Glungezer, 2677 m

D334/T86 Ferrata Glungezer-Klettersteig C/I+

Zamysły budowniczych żelaznych perci mogą być nieodgadnione. Tak można sądzić, zbliżając się do tej osobliwej ferraty, poprowadzonej wysoko nad doliną rzeki Inn! Nostalgiczna jazda wyciągiem krzeselkowym Glungezerbahn, przepiękne krajobrazy, a do tego schronisko na szczycie. Mimo wszystko mnożą się znaki zapytania. Łatwo zgodzić się z tym, że jest to oryginalna i niezwykła trasa, ale czy to na pewno ferrata? Jeśli przyrzyć się aktualnym trendom, według których żelazna perć ma dostarczać głównie rozrywki, należy, po krótkim wahaniu, odpowiedzieć twierdząco. Na ferracie najwięcej zabawy będą miały dzieci i młodzież.

Podejście: Od górnej stacji wyciągu krzeselkowego (drogowskaz na ferratę) zmierzamy zazielenionym torem narciostady w kierunku złomiszcza skalnego Glungezera i do górnej stacji wyciągu orczykowego (pod koniec droga jezdna). Następnie odbijamy na rozwidleniu w prawo. Ścieżką po zboczu w górę, po czym w prawo (prosta drewniana tabliczka, znaki przemalowane z niebieskich na czerwone) przez rumowisko skalne

Rok powstania: 1989

Utrzymanie drogi: OeAV, sekcja Hall in Tirol

Położenie/informacje: Tulfes (923 m). Tel. 05223/78324, info@tulfes.at, www.tulfes.at

Miejsce startu: Tulfes, dolna stacja kolejki linowej Glungezerbahn (940 m)

Dojazd samochodem: autostradą A12 zjazd Hall in Tirol, po czym podjeżdżamy do Tulfes do kolejki Glungezerbahn

Dojazd pociągiem/autobusem: stacja Hall in Tirol, autobusem do Tulfes

Mapy: AV 1:50 000, ark. 31/5; ÖK 1:50 000, ark. 118, 148/UTM 2223; f&b 1:50 000, ark. WK 241; Kompass 1:50 000, ark. 36

Czasy przejść: podejście $\frac{3}{4}$ godz., ferrata 1 $\frac{1}{4}$ godz., zejście do wyciągu krzeselkowego 1 $\frac{1}{4}$ godz.

Przewyższenie: podejście 250 m, ferrata 200 m, dalej do schr. Glungezerhütte 100 m

Trudność/charakter/wymagania: C/I+. Osobliwa ferrata na północnych, pełnych zło-misk zboczach Glungezera. Wiedzie przez nieliczne strefy litych skał. Szlak starannie po-prowadzony, pojedyncze ciekawe odcinki, miejscami wymagające łatwej wspinaczki. Nie brak frag-mentów dla miłośników górskich wędrówek. Na trasie całkowicie wymieniono ubezpieczenia.

Sztuczne ułatwienia: stalowa lina, pręty

Możliwość wcześniejszego opuszczenia ferraty: należy trzymać się znaków czerwonych, które omijają ferratowe odcinki

Najlepsza pora roku: czerwiec–październik

Rodzaj skały: krystaliczna

Wystawa drogi: pn.

Sprzęt: zestaw autoasekuracyj-ny, nawet, jeśli niewielka długość ubezpieczonych odcinków suge-ruje co innego

Obuwie: średniosztywne buty górskie

Młodość: od 10. roku życia

Panorama: Kaisergebirge, Alpy Brandenberskie, Rofan, Karwendel, Alpy Tuxertalskie, Alpy Kitzbühelskie, Alpy Sztubajskie, Alpy Zillertalskie, grupa Reichenspitze, grupa Venedigera, grupa Rieserfernera, Wetterstein, Mieminger Gebirge, Alpy Lechtalskie

Orientacja: na podejściu i podczas zejścia łatwa. Na ferracie, zwłaszcza na odcinkach łącznikowych, należy bacznie śledzić przebieg szlaku

Znaki: czerwone; na ubezpieczonych odcinkach wyblakłe niebieskie

Możliwość zejścia ferratą: tak

Baza turystyczna: hala Tulfenalm (2035 m). Schr. Glungezerhütte (OeAV), 2610 m. Tel. 05223/56209, czynne od połowy czerwca do września

Panorama z wierzchołka i podszytowe schronisko.

WARTO WIEDZIEĆ:

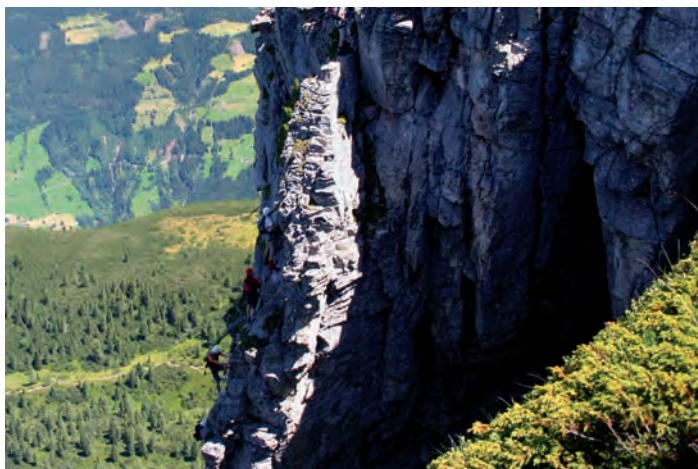
- Od schroniska warto wejść na pobliski Glungezer (2667 m) i/lub Sonnenspitze (2639 m).
- Godne polecenia jest zejście na zach. przez Viggarspitze (2306 m) w kierunku Boscheben i powrót drogą Zirbenweg na halę Tulfelalm.
- Warto zobaczyć starówkę miasta Hall in Tirol.

(uwaga na przebieg szlaku) na grzbiet. Teraz krótko ostrzejszą granią, a następnie w dół przez szczelinę skalną. Obchodzimy dookoła turnię, wchodzimy do niecki i po jej drugiej stronie podchodzimy krótko na grań (tyczka) do początku ferraty (2350 m). Czas przejścia: **¾ godz.**

Ferrata: W prawo w górę do tarczowej płyty, a następnie za znakami niebieskimi (czerwone to warianty obejściowe) w łatwej wspinaczce do bardzo wąskiej szczeliny. Wciągamy głęboko powietrze i przechodzimy! Teraz trawsem po blokach skalnych na grzbiet. Mijamy z lewej strony maszt wyciągu zaopatrzeniowego. Po trawie i przez bloki skalne docieramy do formacji skalnej. Odbijamy w lewo i pniemy się stromo do stalowej liny. Następnie wykonujemy płytowy trawers, przechodzimy przez kolejną szczelinę i zaraz za nią skręcamy w prawo w górę. Dochodzimy do trudnego orientacyjnie, zawalonego blokami skalnymi terenu i do rozwidlenia. Za znakami niebieskimi zmierzamy do stromego zejścia w głąb niecki. Dalej nietypowym odcinkiem (wąskie przesmyki) do punktu, gdzie szlak łączy się ze znakami czerwonymi. Poziomym trawsem (tyczki) do skalnego spiętrzenia. Najpierw krótko bez ubezpieczeń, potem już z pomocą sztucznych ułatwień pokonujemy dwa odcinki. Docieramy do wylotu ferraty i wydostajemy się na grzbiet (2560 m). Czas przejścia: **1 godz.**

Dalej idziemy po blokach skalnych i po chwili lepszą ścieżką podchodzimy na skos do schr. Glungezerhütte. Czas przejścia: **¼ godz.**

Zejście: Od schr. Glungezerhütte idziemy zakosami szlakiem nr 333, z początku w kierunku wsch., na przeł. Tulfeljöchl (po lewej stronie dwa jeziora). Dalej podążając drogą Kurt-Recheis-Weg (droga jezdna), mijamy chatę pasterską (możliwy skrót natrostradą) i wracamy do górnej stacji kolejki Glungezerbahn. Czas przejścia: **1¼ godz.**

Ściana
Gerlossteinwand:
widok na „die rasante
Kante” — „błyskawiczną krawędź”.

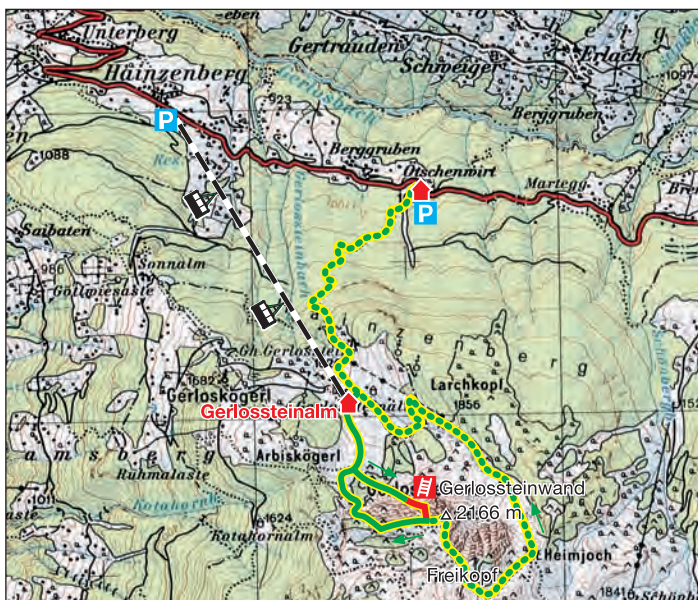
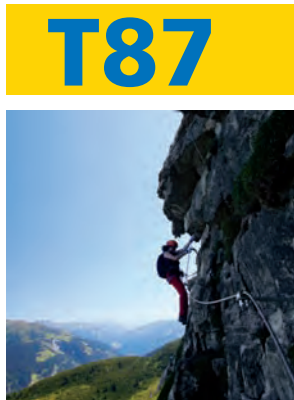
Gerlosstein, 2166 m

D335/T87 Ferrata Klettersteig Gerlossteinwand D

Również dolina Zillertal może pochwalić się trudną ferratą! Co ciekawe, budowniczy (Górskie Pogotowie Ratunkowe z Zell am Ziller) wyszukali w tym celu jedną z nielicznych formacji wapiennych w regionie. To Gerlosstein górujący nad Zell am Ziller. Widok z tego wysuniętego wierzchołka jest fantastyczny, a i ferrata to udany projekt. Łatwy dostęp i wysokie wymagania idealnie trafiają w gusta miłośników żelaznych perci.

Podejście: Po wyjściu z kolejki rzucający okiem na bardzo piękną panoramę i na tablicę informującą o ferracie, po czym ruszamy drogą nr 8 w górę po wąskim, łąkowym grzbiecie (teren przecinają nartostrady). Na wysokości narciarskiej budki startowej odbijamy w lewo i nowo powstałą ścieżką podchodzimy pod ścianę Gerlossteinwand. Przechodzimy poniżej niej przez pole kosówki, a następnie podchodzimy stromiej do tablicy informacyjnej u podnóża ściany (1920 m). Czas przejścia: $\frac{3}{4}$ godz.

Ferrata: Zaraz na początku musimy pokonać z każdym metrem trudniejszy i coraz bardziej stromy filar (klamry, C–D). Później półką w lewo. Następnie czeka nas filar „Pfundiger Pfeiler” („Wspaniały Filar”). W końcowym odcinku jest przewieszony (wyczerpujące przepinanie karabinków, D). Dalej w górę i w lewo do komina (C). Teraz poruszamy się w nieco mniej wymagającym terenie (nie zawsze lita skała, u wlotu zagrożenie spadającymi kamieniami, ostrożnie!), później pokonujemy

WARTO WIEDZIEĆ:

- Dojście od pensjonatu Ötschen (1050 m), stromą drogą przez las, do górnej stacji kolejki (600 m, 1½ godz.). W zejściu udręka dla kolan!
- Zejście z Gerlossteinu przez przeł. Heimjoch z powrotem do górnej stacji kolejki: nieco dłużej (z podejściem), pięknie pod względem krajobrazowym (1¼ godz., 100 m).

Rok powstania: 2007

Utrzymanie drogi: TVB Zillertal Arena — Zell-Gerlos

Położenie/informacje: Zell am Ziller (575 m). Tel. 05282/2281, www.zillertalarena.com, service@zillertalarena.com

Miejsce startu: Hainzenberg, dolna stacja kolejki Gerlosstein-Bahn, parking (920 m). Kolejka kursuje od końca maja do połowy października w godzinach 8.45–17.00

Dojazd samochodem: autostradą A12 (rzeki Innautobahn) wyjazd Wiesing/Zillertal. Drogą krajową B169 przez dol. Zillertal do Zell am Ziller i krętą drogą w kierunku Gerlos do Hainzenbergu

Dojazd pociągiem/autobusem: stacja Jenbach, kolejną Zillertalbahn do stacji Zell am Ziller, autobusem do Hainzenbergu

Czasy przejść: podejście $\frac{3}{4}$ godz., ferrata $1\frac{1}{2}$ godz., zejście $\frac{3}{4}$ godz.

Przewyższenie: podejście 280 m, ferrata 220 m

Mapy: AV 1:50 000, ark. 34/1; ÖK 1:50 000, ark. 150/UTM 2224, 2230; f&b 1:50 000, ark. WK 151 lub 152; Kompass 1:50 000, ark. 37

Trudność/charakter/wymagania: D (surowo oceniając). Położona po północnej, zacięionej stronie sportowa i bardzo piękna ferrata. Na całej trasie stromo i przepaściście. Główne trudności koncentrują się w pierwszej i ostatniej jednej trzeciej trasy. Pośrodku nieco łatwiej. Trochę za dużo sztucznych ułatwień. Na końcowej krawędzi duże odstępy między punktami asekuracyjnymi.

Sztuczne ułatwienia: stalowa lina, stopnie, klamry

Możliwość wcześniejszego opuszczenia ferraty: nie

Najlepsza pora roku: czerwiec–październik

Rodzaj skały: wapień

Wystawa drogi: pn.

Sprzęt: zestaw autoasekuracyjny, kask, rękawiczki ferratowe

Obuwie: specjalne na ferraty lub średniosztwyne buty górskie

Młodzież: od 14. roku życia

Panorama: Alpy Zillertalskie (Reichenspitze, Brandberger Kolm, Hochfeiler, Hoher Riffler, Schrammacher, Olperer), Alpy Sztubajskie (Tribulaun), Alpy Tuxertalskie (Lizumer Reckner, Rastkogel, Kellerjoch), Karwendel, Rofan, Alpy Kitzbühelskie, Hochkönig

Orientacja: łatwa

Znaki: czerwone

Możliwość zejścia ferratą: tak

Baza turystyczna: po drodze brak. Przy górnej stacji kolejki: Berghotel Gerlosstein, tel. 05282/2419

dwa krótsze spiętrzenia i trudne miejsce kluczowe. Jest nim stroma rysa zakończona okapem, gdzie przepinanie karabinków nastęrcza dużo trudności (D). Następnie poziomym trawersem docieramy do „Zichnaplatzl”, idealnego miejsca na odpoczynek przy drzewku.

Po przejściu dłuższego skalistego odcinka po płytach (do C) trawersujemy w lewo do formacji skalnej „Schwarze Verschneidung” („Czarne zacięcie”, D). Od książki przejść trawersujemy w prawo fotogeniczną krawędzią „rasante Kante” („błyskawiczna krawędź”, po prawej stronie wyłom skalny, *oculus**) do wylotu ferraty na skraju plateau (2140 m).

* W architekturze okrągły bądź owalny otwór w ścianie lub sklepieniu (również w szczycie kopuły) przepuszczający światło i powietrze do wnętrza budowli. Pochodzi od łac. 'okulus' (oko) (przyp. tłum.).

Stąd w lewo w górę na pobliski wierzchołek Gerlossteinu z krzyżem.
Czas przejścia: **1¾ godz.**

Zejscie: Wracamy na wsch. do wylotu ferraty i idziemy dalej, trzymając się górnej krawędzi skał, z początku płaską, później bardziej stromą ścieżką nr 8. Z ramienia odbijamy w prawo do niewielkiego żlebu, wracamy do narciarskiej budki startowej i do górnej stacji kolejki. Czas przejścia: **¾ godz.**

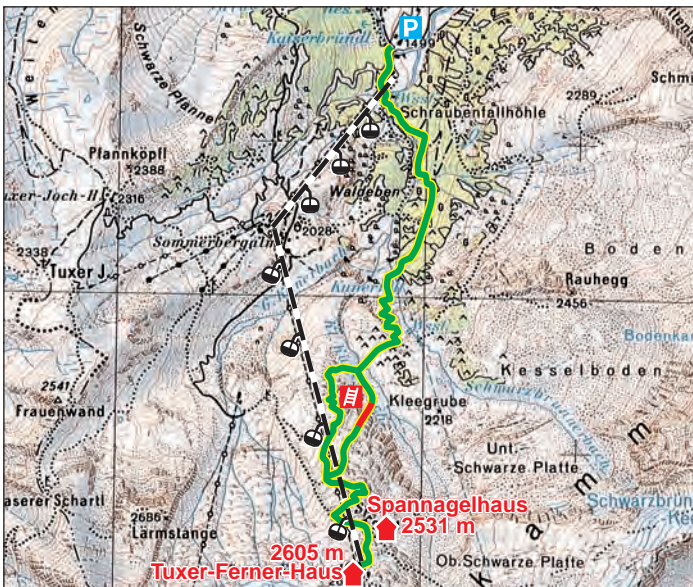
Wąwóz Kleegrube

D336/T88 Ferrata Spannagel-Klettersteig C-D

Alpy Zillertalskie i Tuxertalskie to pasma bardzo ubogie w ferraty. Na dobrą sprawę w Alpach Zillertalskich nie zachwyca żadna z żelaznych perci. Stosunkowo dobrze wypada, wprawdzie bardzo krótka, ferrata Spannagel-Klettersteig. Jednak i ona, choć powstała nie tak dawno, została potraktowana po macoszemu. Podejście do pierwszego drogowaskazu to nie mniej niż 600 m przewyższenia, po czym ścieżka znika! Mimo to sama ferrata ma swoje interesujące strony. Miłośnicy wspinaczki w wapieniu będą musieli się nieco przyzwyczać do gładkich, tarciovych płyt krystalicznych, które są dobrą okazją do ćwiczeń. Tak naprawdę jednak na ferratę warto się wybrać tylko w połączeniu ze zwiedzaniem jaskini Spannagelhöhle. W pobliżu schroniska Tuxerferner-Haus miłośnik żelaznych perci poczuje się nieswojo (łodowcowy rejon narciarski) i zapagnie szybko stamtąd uciec (najlepiej wsiadając w wagonik kolejki kursującej w dolinę).

Podejście: Przechodzimy obok hotelu zamkowego Kaiserbründl i odbijamy w prawo, mijając hotel Rindererhof, do drogi nr 526 (dro-

Rok powstania: 1997

Utrzymanie drogi: Roman Erler, Erlebnis-Club Tuxertal

Położenie/informacje: Hintertux (1493 m). Tel. 05287/8506, info@tux.at, www.tux.at

Miejsce startu: Hintertux, dolna stacja kolejki lodowcowej Gletscherbahn, parking (1499 m)

Dojazd samochodem: autostradą A12 do zjazdu Achensee-Zillertal, drogą krajową B169 do Zell am Ziller i dalej przez Mayrhofen w dolinę Tuxer Tal do końca drogi w Hintertux

Dojazd pociągiem/autobusem: stacja Jenbach, koleją ZillertalBahn do Mayrhofen, autobusem do Hintertux

Czasy przejść: podejście 2½ godz., ferrata ½ godz., podejście do schr. Tuxerferner-Haus 1 godz.

Przewyższenie: podejście 720 m, ferrata 60 m, podejście do schr. Tuxerferner-Haus 340 m

Mapy: AV 1:25 000, ark. 35/1; ÖK 1:50 000, ark. 149/UTM 2230; f&b 1:50 000, ark. WK 152; Kompass 1:50 000, ark. 37

Trudność/charakter/wymagania: C–D. W porównaniu z długim podejściem bardzo krótka ferrata. Przeważają tarciove płyty, do których niektórzy będą musieli się przyzwyczaić. Trasa niepolecana po opadach deszczu. Kilka ciekawych i równocześnie wymagających, fotogenicznych miejsc. Gdziekolwiek słabo osadzone ringi. Podejście piękne krajobrazowo. Lodowcowy rejon narciarski staje się latem nieco mniej atrakcyjny.

Sztuczne ułatwienia: stalowa lina

Możliwość wcześniejszego opuszczenia ferraty: nie

Lite, tarciove płyty tuż po wejściu w ścianę.

Najlepsza pora roku: czerwiec–wrzesień

Rodzaj skały: krystaliczna

Wystawa drogi: pn.-wsch.

Sprzęt: zestaw autoasekuracyjny, kask, rękawiczki ferratowe

Obuwie: średniosztwne buty górskie

Młodzież: od 12. roku życia

Panorama: Alpy Tuxertalskie, Alpy Sztubajskie, Wetterstein, Mieminger Gebirge, Karwendel, Rofan

Orientacja: w kotlinie Kleegrube łatwa, dalsze podejście wymaga nieco zmysłu orientacyjnego

Znaki: czerwone; od kotliny Kleegrube bez znaków

Możliwość zejścia ferratą: tak

Baza turystyczna: schr. Spannagelhaus (ÖTK), 2531 m. Tel. 05287/87707, czynne lipiec–maj. Schr. Tuxerferner-Haus (2605 m). Tel. 05287/8510333

gowskaz). Za dolną stacją wyciągu krzeselkowego, przy ogrodzeniu, ostro w prawo i po chwili przez potok do rozwidlenia. Lewą odnogą rozpoczynamy bardziej strome podejście do interesującej przelotowej jaskini Schraubenfallhöhle. Zacięniom lasem iglastym dochodzimy do leśnej ścieżki. Przecinamy ją, by po chwili znaleźć się na innej leśnej drodze. Pokonujemy kilka zakrętów, a następnie wychodzimy na otwartą przestrzeń. Teraz dalej w górę (krzewy olch, później kosówka) do wodospadu Kunerfall. Po kamiennych schodach wchodzimy do wąwozu Kleegrube, a następnie odbijamy w prawo do potoku lodowcowego. Za mostem natrafimy na pierwszy drogowskaz na ferratę. Idziemy na przetaj wzdłuż potoku, poniżej skał po prawej. W głębi doliny znajduje się większe pole piargów. Na jego wysokości odbijamy w prawo i podchodzimy najlepszą możliwą drogą między płytami wygładzonymi przez lodowiec a trawiastymi tarasami do czerwonej tablicy informacyjnej (2220 m). Czas przejścia: **2½ godz.**

Ferrata: Pniemy się lewym skrajem gładkiego zacięcia (wykute stopnie), po czym kierujemy się lekko opadającym trawsem w prawo. Teraz pokonujemy najbliższe spiętrzenie i płytę usianą żłobkami krasowymi. Wydostajemy się na ustęp skalny i zmierzamy na drugą stronę do pionowej, eksponowanej ściany (rząd klamer) i do wylotu ferraty (2280 m). Czas przejścia: **½ godz.**

Podejście do schr. Tuxerferner-Haus: Podchodzimy najlepszym możliwym wariantem między płytami a trawkami w kierunku zach. do drogi dojazdowej do nartostrad. Nią, zataczając zakosy, w górę do schr. Spannagelhaus i dalej do schr. Tuxerferner-Haus (2605 m). Czas przejścia: **1 godz.**

WARTO WIEDZIEĆ:

- ▶ Wariant podejścia: dojeżdżamy do schr. Tuxerferner-Haus i schodzimy drogą nr 526 do wąwozu Kleegrube.
- ▶ Wariant zejścia: od schr. Spannagelhaus drogą nr 526 przez wąwóz Kleegrube z powrotem do Hintertux (oszczędzamy na kolejce linowej).
- ▶ Nieopodal schr. Spannagelhaus znajduje się interesująca jaskinia Spannagelhöhle (płatna, zwiedzanie z przewodnikiem).

D337 Aschaffenburgger Höhenweg / Siebenschnidensteig

B

„Droga Siedmiu Ostrzy”. Przepiękna krajobrazowo, długa droga wysokogórska od schr. Edelhütte (2238 m) do schr. Kasseler Hütte (2178 m). Wiedzie w sumie przez dziewięć, niekiedy potężnych kotłów polodowcowych. Na trasie trzeba pokonać łącznie 1000 m przewyższenia i 13 kilometrów. Czas przejścia to dobre 7 godz. Dwa krótkie odcinki z ubezpieczeniami na grani Nofertenschneide na przeł. Sammerschartl.

D338 Przeł. Gamsscharte, 2991 m

B–C

Droga wysokogórska (nr 512) poprowadzona między schr. Plauener Hütte (2364 m) a schr. Richterhütte (2367 m). Często niedoceniana! Warto założyć kask i stosować autoasekurację. Po zach. stronie, od wysokości ok. 2830 m, miejscami strome odcinki skalne aż do szczytu. Zależnie od warunków trudna do pokonania szczelina brzeżna przy

Czy to ferrata? Nie, ale na przejściu od schroniska Berliner Hütte do lodowca Schwarzwstein-Gletscher trzeba pokonać drabinę.

miejscu wejścia w ścianę. Zaraz za nią stroma płyta (stalowa lina, klamry) i seria kolejnych ubezpieczonych miejsc. Natrafimy również na odcinki niewymagające wspinaczki. Ze szczyrby (mocno zerodowana skała) wchodzimy bez sztucznych ułatwień na wierzchołek Richterspitze (3052 m). Na początku podejścia trudne miejsce wymagające wspinaczki (warto zastosować autoasekurację).

Schönbichler Horn, 3133 m

D339 Trawers

A

Popularny trzytysięcznik na drodze od schr. Furtschaglhaus (2295 m) do schr. Berliner Hütte (2040 m). Ubezpieczenia w okolicach przeł. Schön-bichler Scharte (3081 m). Można stąd odbić, wchodząc pd. granią, na pobliski szczyt Schönbichler Horn. Trasa łatwa technicznie, jednak ze względu na wysokość panuje na niej wyjątkowo niestabilna pogoda.

Penken, 2096 m

D340 Ferrata Knorren-Klettersteig

C

Nowa, krótka ferrata, dostarczająca masy wrażeń. Trasa o umiarkowanych trudnościach. Nadaje się zwłaszcza dla rodzin z dziećmi. Możliwość wypożyczenia sprzętu w budynku górnej stacji kolejki Mayerhofener Penkenbahn. Stąd oznakowaną (niebieskie tabliczki) drogą jezdnią docieramy po chwili do miejsca wejścia w ścianę u podnóża szczytu Knorren (2081 m). Ubezpieczenia również w zejściu (B).

Schr. Kasseler Hütte, 2178 m

D341 Ferrata Klettersteig zur schönen Aussicht D (wariant E)

„Ferrata Pod Pięknym Widokiem”. Nowiutka, sportowa ferrata ćwiczeniowa dla gości cudownie położonego schr. Kasseler Hütte. Dojazd z Mayerhofen do zbiornika retencyjnego Stiluppspeicher i dalej busem do pensjonatu Grüne Wand (1436 m). Podejście do schr. Kasseler Hütte zajmuje 2 godz. Chcąc dotrzeć do ferraty, należy pójść jeszcze trochę w kierunku schr. Greizer Hütte i przy blokach skalnych odbić w lewo do miejsca wejścia w ścianę (plecak można zostawić przy schronisku). Pokonujemy stromy próg i zmierzamy po gładkiej skale na skos (D) po blokach do rozwidlenia. Odbijamy w lewo i idąc w łatwiejszym terenie, obchodzimy blok, po czym kierujemy się w prawo. Pionowym, gładkim zacięciem pniemy się do wyczerpującego wylotu (E). Dalej docieramy do miejsca, od którego ferrata wzięła swą nazwę („Schöne Aussicht” — „Piękny widok”, 2240 m). Oznakowaną ścieżką wracamy po chwili do schroniska.

Mayrhofen

D342 Ferrata Huterlaner-Klettersteig C

D343 Ferrata Zimmereben-Klettersteig D

W pobliżu doliny, na zach. nad Mayrhofen, biegną przez ukryte nieco w lesie skalne ściany dwie niezbyt długie ferraty. Nieopodal wylotu znajduje się pensjonat Zimmereben. Miejscem startu jest pensjonat Zillertal. Jadąc z pn., skręcamy w Mayrhofen przed dworcem w prawo.

Ferrata Huterlaner-Klettersteig: Podejście ścieżką zajmuje 5 min. Do wylotu ferraty i dalej do pensjonatu Zimmereben musimy pokonać trzy odcinki (wielokrotnie C, wyżej łatwiej, po drodze most linowy). Czas przejścia: 1 godz.

Ferrata Zimmereben-Klettersteig: od miejsca wejścia w ścianę na ferratę Huterlaner-Klettersteig pniemy się dalej ścieżką i przy tablicy odbijamy w prawo do początku ferraty (czas przejścia: ¼ godz.). Trasa o charakterze wybitnie sportowym, poprowadzona w bardzo stromym terenie (najczęściej C i D). Na drugim odcinku czeka nas długi, eksponowany trawers w lewo. Następnie po przejściu skalnego jaru (most linowy) musimy pokonać stromy filar wylotowy. Stąd już niedaleko do pensjonatu.

Zejdźcie drogą Huterlanersteig z powrotem na miejsce startu. Czas przejścia: ½ godz.

Ginzling

D344 Ferrata Naturpark-Klettersteig, Nasenwand E

Klasyczna, długa ferrata sportowa dla doświadczonych miłośników żelaznych perci. Znajduje się w pobliżu doliny. Z Mayrhofen jedziemy do miejscowości Bergsteigerdorf Ginzling* (985 m). Stąd, od pensjonatu Post, podążamy za drogowskazami do początku ferraty (czas przejścia: 10 min.). Pierwsza połowa to trudności do D. Za nią można skorzystać z zejścia awaryjnego (trudności do C). Dalsza część trasy jest jeszcze cięższa (D–E i odcinek E, po drodze dwa mosty linowe z rzędu). Później przechodzimy przez „nos” („Nase”) do wylotu ferraty na wysokości ok. 1450 m (czas przejścia: 2½ godz.). Zejdźcie szlakiem wędrownym od chaty myśliwskiej Wandegg (czas przejścia: ¾ godz.).

* Miejscowość Ginzling sama siebie określa mianem 'Bergsteigerdorf', czyli 'osada wspinaczy'. Istotne znaczenie miała w drugiej połowie XIX w., czyli w pionierskich czasach alpinizmu. Dziś Ginzling to popularna baza wypadowa na szlaki Alp Zillertalskich (przyp. tłum.).

Tytuł oryginału: *Klettersteig-Guide Österreich*

Przekład z języka niemieckiego: Piotr Wawrowski

© 2008 Tyrolia-Verlag, Innsbruck-Vienna

Wycinki map: BEV 2010, reprodukowane za zgodą BEV (Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen) w Wiedniu, Austria T2010/62900.

Zdjęcie na pierwszej stronie okładki: Na ferracie Leoganger Klettersteig Süd.

Zdjęcia na s. 33, 141, 150, 210 u góry, 211: Alexandra Schindelar
Wszystkie pozostałe zdjęcia pochodzą od autora.

© Copyright for Polish edition: Przemysław Chlebicki 2010

Polskie wydanie, staraniem autora i polskiej redakcji, zostało zaktualizowane i poprawione względem oryginału. Usunięto opisy dwóch dróg, które zostały zastąpione przez nowe, ciekawsze. Opisano dziesięć nowych powstałych dróg (ferrat). Wprowadzono numeryzację dróg.

Autor i wydawcy dołożyli wszelkich starań, aby opisy tras wiernie odpowiadały rzeczywistości. Przechodzenie tras opisanych w przewodniku odbywa się jednak na własne ryzyko i Autor ani wydawcy nie biorą odpowiedzialności za ewentualne wypadki związane z używaniem przewodnika.

ISBN 978-83-7136-065-7

Sklep Podróżnika
ul. Grójecka 46/50
02-320 Warszawa
tel. 22 658 46 26
www.sp.com.pl

Wydanie I
Warszawa 2011

Korekta: Magdalena Chraplak, Joanna Duraj
Korekta merytoryczna: Przemysław Chlebicki
Redakcja: zespół
Skład: Jan Jacek Swianiewicz